

II. ПРАВНА И РЕГУЛАТОРНА РАМКА

През 2003 г. експерти в различни области от дейността на Комисията продължиха изграждането на нормативна регулаторна уредба, съответстваща на новите тенденции в развитието на телекомуникациите и хармонизирана с европейското законодателство във връзка с поетите ангажименти за асоцииране на страната към Европейския съюз.

I. Основните усилия в периода 2002 - 2003 година бяха насочени към разработването на нов Закон за далекосъобщенията, който влезе в сила на 7 октомври 2003 г. Причините, довели до необходимостта от изготвянето на нов закон, могат да бъдат обобщени по следните признаци:

1. Установеният на основание чл. 18, ал. 4 от Конституцията на Република България държавен монопол, предоставен на БТК ЕАД за някои далекосъобщителни услуги, отпадна на 31. 12. 2002 г. Това наложи обществените отношения в сектора да бъдат нормативно регламентирани в условията на пълна либерализация по отношение предоставянето на фиксираната гласова услуга, на линии под наем и осъществяването на презграничен пренос на глас.
2. Изпълнението на поетите от Република България ангажименти по преговорна Глава 19 и задължението за приближаване на законодателството към нормативната рамка на европейското право като част от процеса на присъединяване на страната към ЕС.
3. Целта на този закон е да се осигурят предпоставки за:
 - развитие на далекосъобщителния пазар,
 - създаване на условия за равнопоставеност на операторите и насърчаване на конкуренцията между тях,
 - гарантиране на свободата и тайната на съобщенията,
 - защита на интересите на потребителите на далекосъобщителни услуги,
 - предоставяне на универсална далекосъобщителна услуга,
 - ефективно използване на ограничен ресурс,
 - защита на обществения интерес и осигуряване на националната сигурност и отбраната на страната.
4. Развити са и нови принципи по отношение на обществените отношения, свързани с осъществяване на далекосъобщения:
 - Законоустановеност,
 - ефективност, прозрачност и равнопоставеност,
 - предвидимост, пропорционалност и обективност,
 - обществено обсъждане,
 - свеждане на регулаторното въздействие до минимално необходимото.
5. В закона са регламентирани следните по-важни въпроси:
 - Наред с предвидената и в отменения ЗД регулаторна политика за управлението на радиочестотния спектър, в новия закон е предвидено изготвяне и прилагане от КРС на регулаторна политика за ползването на номера, адреси и имена за осъществяване на далекосъобщения. Подробно са регламентирани ограничените ресурси и правилата за управление с цел ефективното им използване;
 - Дефинирано е понятието “оператор със значително въздействие върху пазара”; разписани са критерии и механизъм за определянето му от КРС. Регламентирана е възможността Комисията да взема решение относно налагането на предвидените в закона специфични задължения за оператори със значително въздействие върху пазара. В закона е установено, че обществен оператор има значително въздействие върху пазара, когато притежава дял, равен или по-голям от 25% от съответния далекосъобщителен пазар с териториален обхват, определен в лицензията му. КРС може да определи също, че оператор има значително въздействие върху пазара при дял, по-малък от 25% от съответния пазар, когато са налице определени предпоставки, визирани в закона. Съответно Комисията може да определи, че оператор няма значително въздействие върху съответния пазар при дял, равен или по-голям от 25%, ако не са налице предпоставките, визирани в закона;
 - Дефинирана е универсалната далекосъобщителна услуга и нейният обхват, както и механизъм за компенсиране на нетните загуби – КРС изготвя и приема с решение правила за изчисляване на нетните загуби от предоставяне на универсалната далекосъобщителна услуга. Средствата за компенсиране на нетните загуби се

набират във Фонд за гарантиране на предоставянето на тази услуга. В закона се определя и начин за определяне на оператор със задължение за предоставяне на тази услуга;

- Законът определя кои оператори имат право и задължение да осъществяват взаимно свързване между мрежите си, какви са съществените изисквания за предоставяне на взаимно свързване, отношенията между операторите при взаимно свързване на мрежите им, изискванията за изготвяне на типово предложение за сключване на договор за взаимно свързване и неговото минимално съдържание. Регламентирана е услугата "линии под наем", предоставяне на линии под наем, достъп и специфичен достъп до мрежите на операторите и необвързан достъп до абонатната линия. Регламентирани са отношенията на оператори при предоставяне на специфичен достъп до мрежите на операторите и необвързан достъп до абонатната линия;
- Регламентирана е защитата на интересите на крайните потребители;
- Глава единадесета от закона е посветена на изграждане и използване на далекосъобщителна инфраструктура. Предвидени са норми относно:
 - съгласуване извършването на строителни работи,
 - правото на преминаване,
 - съвместното ползване на помещения и съоръжения;
- Регламентирано е осигуряването на условия за прихващане на далекосъобщения, свързани с националната сигурност и обществения ред;
- Регламентирани са тайната на съобщенията и защитата на личните данни при осъществяване на далекосъобщения и при използване на далекосъобщителни услуги;
- КРС регулира цените, определени от операторите със значително въздействие върху пазара на фиксирани гласови телефонни услуги и предоставяне на услугата "линии под наем", за фиксирана гласова телефонна услуга, за взаимно свързване, за "линии под наем" от минималния пакет, за специфичен достъп, за необвързан достъп до абонатната линия и за съвместно ползване на съоръжения и помещения;
- Дефинирани са принципите за определяне на таксите. Въведен е принципът за разходоориентираност на таксите. В закона е предвидено, че лицензионните и регистрационни такси покриват административните разходи на КРС за дейностите, свързани с лицензирането, регистрирането и контрола по този закон. Предвидено е също така, че таксите за ограничен ресурс осигуряват ефективното му използване, развитието на конкуренцията и предоставянето на нови услуги;
- Предвидени са разпоредби относно финансовата независимост на КРС. Средствата по бюджета на комисията се разходват за финансиране на дейността ѝ, включително проекти, свързани с регулирането и либерализирането на пазара, за капиталови разходи, за осигуряване на ефективен и действителен контрол, за подобряване на материалната база, за квалификация и обучение. В закона е регламентирано, че Комисията съставя и до 30 май ежегодно публикува на страницата си в Интернет проект за очакваните приходи от такси и за съответните разходи за осигуряване на дейността си за следващата година, като представя проекта за съгласуване на министъра на финансите.

6. Прецизиране на режимите на регулиране при наличие на ясни и обективно определени в закона критерии, произтичащо от провежданата политика за облекчаване на лицензионните режими. В закона са регламентирани ясно процедурите, условията и сроковете за издаване, изменение, допълнение, прекратяване, временно спиране, отнемане и продължаване срока на действие на лицензиите.

II. В края на 2003 г. КРС разработи проект на нова Наредба за определяне на видовете далекосъобщителните дейности, подлежащи на индивидуално лицензиране и регистрация по обща лицензия, който беше предложен на министъра на транспорта и съобщенията за издаване. Необходимостта от нова Наредба произтече от новия ЗД, съгласно който се предвиждат нови далекосъобщителни дейности, които се извършват въз основа на индивидуална лицензия или регистрация по обща лицензия; променя се и механизмът на регулиране по отношение на извършването на определени далекосъобщителни дейности – преминаване от индивидуално лицензиране към регистрация по обща лицензия. От обхвата на

Наредбата отпада и въпросът за далекосъобщителните дейности на свободен режим, който е уреден в самия ЗД.

III. След влизането в сила на Закона за далекосъобщенията, усилията на КРС и експертите от нейната администрация бяха насочени към разработването на подзаконовата нормативна база, която да оформи цялостната правна и регулаторна рамка за осъществяването и развитието на далекосъобщенията. Разпоредбите на закона предвиждат разработването от КРС на повече от 30 наредби, правила, общи административни и други актове, които се издават от министъра на транспорта и съобщенията и се приемат от Министерския съвет или с решение на КРС.

1. КРС разработи и прие две общи лицензии, които в края на декември 2003 г. бяха обнародвани в "Държавен вестник":
 - Обща лицензия № 201 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена кабелна далекосъобщителна мрежа за разпространение на радио- и телевизионни програми и предоставяне на далекосъобщителни услуги чрез нея, и
 - Обща лицензия № 217 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа за пренос на данни без използване на ограничен ресурс и предоставяне на далекосъобщителни услуги чрез нея.

Двете общи лицензии отразяват промените, предвидени в ЗД в режима на регулиране на горепосочените дейности, които от режим на индивидуално лицензиране преминават на режим на регистрация.

2. Отново в края на 2003 г. КРС разработи нова Тарифа за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за далекосъобщенията. Това се наложи поради влизането в сила на новия ЗД, съгласно който се предвиждат нови далекосъобщителни дейности, които се извършват въз основа на индивидуална лицензия или регистрация по обща лицензия, както и с оглед промяната в механизма на регулиране за извършването на определени далекосъобщителни дейности. В проекта е инкорпориран принципът за разходната ориентираност на таксите и има за цел създаването на конкурентни условия на далекосъобщителния пазар.